

ZÁSADY POSTUPU PRI VYHLASOVANÍ ŠTRAJKOVEJ POHOTOVOSTI A ŠTRAJKU V ZO SOZ ZaSS

I. časť Všeobecné ustanovenia

Článok 1

Tieto zásady v súlade s ustanoveniami 37 Ústavy SR a so zákonom č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednávaní v znení neskorších predpisov upravujú postup pri príprave, organizovaní a priebehu štrajkovej pohotovosti a štrajku v podmienkach Slovenského odborového zväzu zdravotníctva a sociálnych služieb (ďalej len SOZ ZaSS).

Článok 2

Štrajková pohotovosť je doba, počas ktorej prebiehajú rokovania o predmete sporu za situácie, keď je zrejmé, že ostatné formy využitia odborových práv zlyhali a prichádza do úvahy použitie krajného prostriedku riešenia sporu, t. j. štrajku.

Článok 3

Štrajk je čiastočné, alebo úplné prerušenie, príp. zastavenie práce s cieľom dosiahnuť zlepšenie alebo udržanie pracovnoprávných, sociálnych, mzdových a iných podmienok s úmyslom opäť začať prácu po dosiahnutí cieľa, ktorý viedol k vyhláseniu štrajku.

Článok 4

Typy štrajku sú:

1. Manifestačný – predstavuje manifestačné vyjadrenie postojov zamestnancov, napr. použitím sirén, niekoľkominútovým prerušením práce, pričom práca v nepretržitých prevádzkach sa nezastavuje.
2. Výstražný – spočíva v krátkodobom prerušení práce, pričom práca v nepretržitých prevádzkach sa nezastavuje a v prípade, že medzi spornými stranami nedôjde k dohode, môže sa opakovať, alebo sa pristúpi na vyššiu formu štrajku.
3. Protestný – má za cieľ vyjadriť nesúhlas s určitým konaním na strane zamestnávateľa príp. štátnych orgánov ku ktorému už došlo.
4. Demonštračný – je nasmerovaný proti negatívnym spoločenským pomerom, na ktoré sa chce poukázať, pričom doba trvania a ukončenia nie je závislá na splnení konkrétnych požiadaviek.
5. Solidárny – ak si to vyžiada situácia, môže na základe odborovej solidarity SOZ ZaSS, resp. KOZ SR rozhodnúť o vyhlásení solidárneho štrajku na podporu požiadaviek už štrajkujúcich, s cieľom zosilniť tlak na zamestnávateľov, príp. štátne orgány.
6. Práca podľa predpisu – t. j. spomalenie pracovného tempa spočíva v tom, že práca je vykonávaná len zdanlivo a to tak pomaly alebo s prehnaným dodržiavaním pracovných a bezpečnostných predpisov, ktoré sa prakticky rovná odopretiu práce, pričom tento typ štrajku je vhodný predovšetkým pre zamestnancov, ktorí majú z určitých dôvodov zákaz štrajku.
7. Kľúčový – spočíva v tom, že prácu zastavia - prerušia iba zamestnanci na kľúčových (rozhodujúcich) úsekoch zamestnávateľa alebo odvetvia tak, aby narušili, príp. ochromili väčšie komplexy činností a jeho výhoda je predovšetkým v tom, že menej zaťažuje finančné prostriedky odborov, slúžiace na vyplácané podpory štrajkujúcim.

8. Rotujúci – postihuje vždy striedavo v danom okamihu len jeden úsek činnosti a použitie tejto techniky vedie k tomu, že zamestnávateľ môže reagovať len oneskorene a nemôže odhadnúť priebeh štrajku; nevyhnutým predpokladom takéhoto štrajku je však vysoká disciplína a organizovanosť zamestnancov.
9. Okupačný – predstavuje prakticky výluk zamestnávateľa a spočíva v nepretržitom obsadení pracovísk, pričom vedenie organizácie predchádza do rúk štrajkového výboru a zamestnanci pokračujú v činnosti vo vlastnej réžii.
10. Generálny – predstavuje komplexné zastavenie práce, vrátane nepretržitých prevádzok, pričom môže ísť o ľubovoľne dlhú dobu, na ktorú sa tento štrajk vyhlasuje.

II. časť

Postup pri riešení kolektívnych sporov podľa zákona o kolektívnom vyjednávaní

Článok 5

Ak nedôjde k uzavretiu kolektívnej zmluvy ani po rokovaní pred sprostredkovateľom a zmluvné strany nepožiadajú o riešenie sporu rozhodcu, môže byť ako krajný prostriedok v spore o uzavretie kolektívnej zmluvy vyhlásený štrajk.

Článok 6

Vyhláseniu štrajku môže predchádzať vyhlásenie štrajkovej pohotovosti. V pôsobnosti základných odborových organizácií o vyhlásení štrajkovej pohotovosti rozhoduje členská schôdza, resp. konferencia. Oznámenie o štrajkovej pohotovosti je povinná ZO ohlásiť SOZ ZaSS. V rámci odborového zväzu rozhoduje o vyhlásení štrajkovej pohotovosti Výkonný výbor SOZ ZaSS.

Článok 7

Vyhlásenie štrajkovej pohotovosti môže byť realizované buď bez predchádzajúceho prieskumu s členmi alebo s výsledkami konania pred sprostredkovateľom oboznámi príslušný odborový orgán (Výbor ZO, resp. Výkonný výbor SOZ ZaSS) členov, resp. základné odborové organizácie a vyžiada si ich stanovisko k sporu.

Článok 8

Ak súhlasí najmenej polovica zamestnancov, ktorých sa kolektívna zmluva týka s vyhlásením štrajku (zamestnanci uvedení v § 20 písm. g/,h/,i/,j/,k/, zákona č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednávaní v znení neskorších predpisov sa na účely zistenia do celkového počtu zamestnancov nezahŕňajú, ani sa nezúčastňujú na hlasovaní o štrajku), môže potom Výbor základnej odborej organizácie, resp. Výkonný výbor SOZ ZaSS vyhlásiť štrajkovú pohotovosť, pričom:

- a) na svojom zasadnutí, ktoré rozhodlo o vyhlásení štrajkovej pohotovosti si zvolí štrajkový výbor, ktorý následne organizuje ďalšiu činnosť,
- b) podrobne oboznámi zamestnancov s konkrétnymi cieľmi a zámermi, ktoré chce štrajk dosiahnuť,
- c) je i naďalej povinný pokúsiť sa riešiť spor zmierčou cestou,
- d) naďalej zisťuje stanoviská zamestnancov k vyhláseniu štrajku,
- e) zváži ešte pred vyhlásením vlastného štrajku použitie i iných foriem k dosiahnutiu cieľa, ako sú zhromaždenia zamestnancov, manifestácie, protestné akcie a podobne.

Článok 9

Štrajková pohotovosť, ak bola vyhlásená, končí:

- a) ak bol vyhlásený štrajk,
- b) ak o tom rozhodne vyhlasovateľ štrajkovej pohotovosti (Výbor ZO, resp. VV SOZ ZaSS).

Článok 10

Ak ani po vyčerpaní možností, ktoré mohli ukončiť spor zmlerom, nedospel štrajkový výbor k dohode, môže navrhnúť spolu k príslušným odôvodnením vyhlásenie štrajku. Štrajk vyhlasuje Výbor základnej odborovej organizácie, resp. Výkonný výbor SOZ ZaSS, pričom:

1. je povinný písomne oznámiť zamestnávateľovi aspoň tri pracovné dni vopred
 - a) kedy bude štrajk začatý
 - b) dôvody a ciele štrajku
 - c) menný zoznam zástupcov príslušného odborového orgánu, ktorí sú oprávnení zastupovať účastníkov štrajku a rovnako jeho zmeny priebežne
2. preskúmať či tu nie sú dôvody k neskoršiemu prehláseniu štrajku za nezákonný (§20 zákona o kolektívnom vyjednávaní).

Článok 11

Za účastníka štrajku sa po celú dobu jeho trvania považuje zamestnanec, ktorý s ním súhlasil; zamestnanec, ktorý sa k štrajku pripojil, sa za jeho účastníka považuje odo dňa pripojenia sa k štrajku. Zamestnancovi sa nesmie brániť zúčastniť sa na štrajku, ani sa nesmie nútiť k účasti na štrajku.

Článok 12

V dobe účasti na štrajku neprislúcha účastníkov štrajku mzda ani náhrada mzdy. Počas štrajku môžu byť však účastníci štrajku finančne zabezpečení v súlade so zásadami určenými SOZ ZaSS.

Článok 13

Štrajk ukončuje svojim rozhodnutím vyhlasovateľ štrajku, t. j. príslušný odborový orgán uvedený v čl. 10 týchto zásad, pričom o tejto skutočnosti informuje písomne zamestnávateľa a odvolá štrajkový výbor.

III. časť

Postup pri organizovaní a vyhlasovaní iných štrajkov ako sú štrajky za riešenie sporov podľa zákona o kolektívnom vyjednávaní

Článok 14

Po uzavretí kolektívnej zmluvy platí zásada sociálneho zmleru, čo nebráni tomu (Ústava SR), aby v prípade krajnej nutnosti bola vyhlásená štrajková pohotovosť a štrajk v iných prípadoch, ako je uzatvorenie kolektívnej zmluvy, najmä ak ide o zachovanie základných ľudských a pracovných práv, práv odborov, ohrozenie demokratického a hospodárskeho vývoja, či neúnosné sociálne a ekonomické podmienky.

Článok 15

Postup pri riešení týchto iných sporov, ako sú spory o uzatvorenie kolektívnej zmluvy, nie je zákonom upravený a nevzťahuje sa preto naň zákon o kolektívnom vyjednávaní.

Článok 16

Vyhlásenie štrajkovej pohotovosti a štrajku v iných prípadoch ako spor o uzatvorenie kolektívnej zmluvy sa riadi ustanoveniami článkov 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 týchto zásad, s výnimkou čl. 7, kde namiesto oboznámenia s výsledkami pred sprostredkovateľom sa použije oboznámenie s výsledkami sporového konania s protistranou voči ktorej má štrajk smerovať.

IV. časť Záverečné ustanovenia

Článok 17

Slovenský odborový zväz zdravotníctva a sociálnych služieb zabezpečí oprávnenú právnu ochranu členov štrajkových výborov a funkcionárov poverených organizovaním štrajku. Náklady takejto ochrany budú účtované na ťarchu rozpočtu SOZ ZaSS.

Článok 18

Zmeny a doplnky týchto zásad na podklade návrhov Výkonného výboru SOZ ZaSS schvaľuje Konferencia predsedov ZO.

Článok 19

Tieto zásady rušia všetky doteraz platné zásady a vnútorné predpisy zväzu upravujúce postup pri vyhlasovaní štrajku a štrajkovej pohotovosti. Tieto zásady schválila Konferencia predsedov základných odborových organizácií dňa 19.03.2026 a nadobúda platnosť a účinnosť dňa 19.03.2026.